

Преглед на практиката на КЗК

Решение на КЗК № 740/05.06.2014 г.

д-р Мирослава Маринова, експерт по икономика и конкурентно право

<http://www.constantproject.eu>

- Жалба от „Суиспорт България” АД, гр. София за установяване на извършено нарушение по чл. 21 от ЗЗК и по чл. 102 ДФЕС от страна на „Летище София” ЕАД, гр. София, във връзка с ценовата му политика като оператор по наземно обслужване.
- Суиспорт счита, че Летище София има монополно положение на пазара на услугите по администриране, управление и експлоатация на Летище София и злоупотребява с него на пазара на наземно обслужване, на който се конкурира със Суиспорт, чрез налагане на цени под себестойност.

- С Определение № 897 от 17.07.2013г., на основание чл. 74, ал. 1, т. 3 от ЗЗК, Комисията за защита на конкуренцията предяви на „Летище София“ ЕАД, твърдение за извършено нарушение по чл. 21 ЗЗК.
- След получено възражение от страна на „Летище София” ЕАД срещу предявените твърдения за нарушение и изслушване от КЗК в открито заседание, КЗК стига до заключението, че Летище София няма господстващо положение на пазара на наземно обслужване.

Основни въпроси за дискусия

---

1. Предизвикателства при определяне на господстващо положение
2. Възможно ли е предприятие с господстващо положение на един пазар да злоупотреби на свързан пазар?

Анализ относно наличието на господстващо положение

- КЗК определя съответният пазара като 'пазар на услуги по наземно обслужване на въздухоплавателни средства на Летище София.'
- Участници на съответния продуктов пазар са предприятията „Летище София“ ЕАД, „Суиспорт България“ АД и „Голдеър Хендлинг България“ ООД.

Фактори, определящи наличие на господстващо положение

- Изчисляване на пазарните дялове: КЗК установява пазарен дял, който значително превишава тези на неговите основни конкуренти, който е над 50%, но през целия процесен период намалява прогресивно, вследствие навлизането на нов оператор на пазара.
- Независимо, че този индикатор е от съществена важност, не може да се направи заключение за наличието на господстващо положение, без да се направи оценка на останалите фактори, като условията за навлизане и разрастване на пазара, поведението на предприятието; възможности за достъп до пазара; неговото финансово и технологично състояние и независимост на клиентите.

Бариери за навлизане на пазара на наземно обслужване (1)

- Издаване на лиценз от “Гражданска въздухоплавателна администрация”.
- Директива 96/67/ЕС. Свободен пазарен достъп на всички търговски летища, чийто годишен трафик надхвърля 2 милиона превозени пътници или 50 000 тона товари. Възможно е да се ограничи броя на операторите до минимум двама при недостиг на технологични площи или капацитет на дадено летище, възникнал в резултат на голям процент използване на площите. Директивата е транспонирана в Закона за гражданското въздухоплаване.
- ЛС е отправило две уведомления с искане за ограничаване броя на операторите по наземно обслужване на Летище София, поради изчерпан капацитет за нормално и безопасно осъществяване на дейността.

Бариери за навлизане на пазара на наземно обслужване (2)

- Със заповед на Главния директор на ГД “Гражданска въздухоплавателна администрация“ се определят двама оператори поради изчерпване на капацитета, с оглед поддържане на качество и бързина на обслужване и с оглед поддържане на нивото на безопасност при обслужване на перона.
- Две години по-късно тази заповед е отменена с мотиви, че съществуват възможности за оптимизация и се издава лицензия на трети участник. ЛС отправя две уведомления с искане за ограничаване броя на операторите и с предложение да бъдат преоценени капацитетните възможности на Летище София.
- След подробен анализ на бариерите за навлизане, свързани основно с ограничения капацитет на ЛС, КЗК заключава, че на пазара съществуват бариери, които ограничават навлизането на нов участник.

Бариери за навлизане на пазара на наземно обслужване (3)

- КЗК заключава, че Летище София не разполага с допълнителни финансови ресурси, в сравнение с финансовите ресурси на останалите наземни оператори. Оперирането на Дружеството едновременно като летищен и наземен оператор не представлява предимство от финансово-икономическа гледна точка.
- Летище София не е независимо от своите клиенти и конкуренти, и не е в състояние да определя самостоятелно ценовата си политика, доколкото действията му на пазара на наземно обслужване зависят от ценовата политика на другите два наземни оператора.

-
- С Решение № 12819/30.11.2015, ВАС в 3-членен състав отменя Решението, с което КЗК установява, че не е извършено нарушение и връща преписката на КЗК за постановяване на ново решение, при съобразяване с мотивите на съдебния акт.
  - С Решение № 3304/23.03.2016 г., постановено по адм. дело №1906/2016, 5-членен състав на ВАС оставя в сила горепосоченото решение на 3-чления състав.

-
- ВАС приема, че КЗК правилно е определила съответния пазар - пазарът на услуги по наземно обслужване.
  - Съдът приема за неправилен правния извод на КЗК, че „Летище София“ ЕАД не е предприятие с господстващо положение на пазара.

Наличието на господстващо положение, съдът е обосновал със следните фактори, които е приел за установени:

- Съвместяване на функциите, които има „Летище София“ ЕАД на летищен оператор, на летищна администрация и оператор по наземно обслужване на територията на Летище София му осигурява естествен монопол на пазара на услугите по администриране, управление и експлоатация на Летище София и по този начин му позволява да влияе на вертикално свързаните пазари, какъвто е пазарът по наземно обслужване.
- Високия пазарен дял – над 50% като разликата със следващия участник е значителна, което го квалифицира като водещ участник.
- Възможност за достъп до допълнителни финансови ресурси, които му предоставят предимство пред останалите наземни оператори.
- Наличието на бариери за навлизане на нови участници – инвестиции, лиценз.
- Съдът заключава, че тъй като Комисията, приемайки че не е налице господстващо положение на „Летище София“ ЕАД на съответния пазар, не е разгледала по същество поведението на дружеството.

-
- С Решение 528/16.05.2017 г. КЗК отново постановява, че няма злоупотреба поради липса на господстващо положение от страна на Летище София, липса на бариери за навлизане и доказателства за навлизане на нов участник, намаляващ пазарен дял. В допълнение, КЗК посочва, че съществуването на възможност Летище София да субсидира дейността си като оператор по наземно обслужване от останалите си дейности не е сама по себе си доказателство за извършено нарушение.

  - Решението на КЗК е обжалвано (дело № 7087/ 2017).

- **Обстоятелства, при които е възможно предприятие с господстващо положение да злоупотреби на свързан пазар**
- Съдебната практика идентифицира редица ситуации, в които е **възможно предприятие с господстващо положение да използва** своето господство на един пазар, за да изключи неправомерно конкурентите си на хоризонтално или вертикално свързан пазар, на който не е господстващо.
- Ако господстващо предприятие оперира и на свързан пазар, на който няма господство, може да наложи цени под себестойност на свързания пазар с цел да отстрани конкуренти, като крос-субсидира между дейностите си на двата пазара.

Пример – хищническо ценообразуване на свързан пазар

- Един пример за „обстоятелства“ при които е възможно прехвърляне на господстващо положение е делото Tetra Pak II, където Съдът на ЕО установява, че дружеството прехвърля господстващото си положение от пазара на асептични картонени опаковки на пазара на неасептични картонени опаковки на който не е господстващо чрез налагане на хищнически цени, целящи да отстранят конкуренти на пазара на който не е доминиращ.

Благодарим за вниманието!

Правна информация: Настоящата презентация отразява единствено и само възгледите на авторите ѝ и организацията, отговорна за изпълнението на проекта - Фондация "ЛИБРе", и Европейската комисия не е отговорна за използването на съдържащата се тук информация. Повече информация за организацията и данни за контакт може да намерите на адрес: <http://libresearchgroup.org>